

דף למנחה

תהלים ט'-י"ג

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

פרק ט' - הודאה על משפט הצדק של ה'

פרק י' - זעקה על הצלחת הרשעים

פרק י"א - התמודדות הצדיק אל מול הצלחת הרשעה

פרק י"ב - אמונה בתוך חברה של שקר

פרק י"ג - זעקה על הסתר פנים ממושך

לימוד מעמיק

אמונה בצדק לנוכח הצלחת הרשע

המזמורים שאנו לומדים בשבוע זה עוסקים במתח שבין האמונה במשפט ה' הצודק, לבין הצלחת הרשעים וריבוי השקר במציאות. החלק הראשון של השיעור יתמקד בשני מזמורים - ט'-י' - המהווים זוג של מזמורים המבטא את הפער הזה. לאחר מכן נראה את השתקפותו גם במזמורים הבאים.

חלק א - מזמורים ט'-י' - בין אידיאה למציאות

לימוד בקבוצות

בדף המקורות המלווה את השיעור תמצאו צילום של הפרקים והנחיות ללימוד קבוצתי. **(לחצו כאן להסבר על הנחית לימוד קבוצתי בזום).** במהלך הלימוד נסמן מילים וביטויים דומים בשני המזמורים, ונשווה ביניהם. לפניכם הצעות לסימונים אפשריים:

תהלים ט'-י"ג	תהלים ט'-י"ג
(א) למה יי' מעמד ברחוק מעלים לעמות בצרת . (ב) בגאות רשע ידלק עני ותפשו במזמורת ז קשבו. (ג) כי הלל רשע על תאות נפשו ובעצ ברוך נאין יי'. (ד) רשע קנבה אפי בל דורש און אלהים כל מנומתיו. (ה) נחילו דרכו בקל עת קרוב משפטיה מנגדו כל צורריו יפיה בהם. (ו) אָמַר בלבו בל אמוט לדר נדר אשר לא ברע. (ז) אלה פיהו קלא וקרמיות נהך תחת לשונו עמל נאון. (ח) ישב במארב תצרים במטקרים יתרג נקי עיניו לתלכה יצפנו. (ט) יאָרַב במטקת פאריה בסכה יאָרַב לחטוף עני יחטוף עני בקישבו ברשתו . (י) [יָדָה] (יודכה) ישח ונפל בעצמויו [חל קאים] (חלכאים). (יא) אָמַר בלבו שכה אל הסתיר פניו בל ראה לנצח . (יב) הקכה יי' אל נשא נדך אל תשכה [עננים] [עננים]. (יג) על מה נאין רשע אלהים אָמַר בלבו לא מדעש . (יד) ראקה כי אקה עמל ונכס תביט לתת בנדך עליך יעזב הלכה ותום אקה היות עורר. (טו) שבר נדע רשע נדע מדורש רשעו בל תמצא. (טז) יי' מלך עולם נעד אבדו גוים מארצו. (יז) תאות עננים שמעת יי' תכון לבם תקשיב אָנְדָה. (יח) רשע ותום נדך בל יוסיף עוד לערץ אנוש מן האָרץ.	(א) למנצח על מות לבן מנוור לנדו. (ב) אודה יי' בכל לבי אספרה כל נפלאותיך. (ג) אשמחה ואעלצה כך אֶזְמְרָה שמוך עליון. (ד) בשוב אויבי אָחור וקשלו ויאבדו מפניך. (ה) כי עשית משפטי דויני ישבת לבסא לרשע צדק. (ו) גִּעַרְתָּ גוים אבדת רשע שקום מחית לעולם נעה . (ז) האויב תמו תרבות לנצח וערים נמשח אבד זכרם הקה. (ח) יי' לועלם ישב כונן למשפט כסאו. (ט) והוא רשע תבל בעצק נדון לאמים במישורים. (י) ויהי יי' משגב לנדך משגב לענות בצרת . (יא) ויבטחו כך יודעי שמוך כי לא עזבת הרשע יי'. (יב) זמרו ליי' ישב ציון הגידו בעננים עלילותיו. (יג) כי דורש זמים אותם זכר לא שכה צעקת [עננים] [עננים]. (יד) קנני יי' ראה עניו משנאי מרומי משערי מנת. (טו) למען אספרה כל תהלתך בשערי בת ציון אגילה בישועתך. (טז) שבעו גוים בשחת עשו ברשת ז קמנו נלכדה רגלם. (יז) נדע יי' משפט עשה בפעל כפיו נוקש רשע הגיון סלה. (יח) ושיבו רשעים לשאלה כל גוים שכחו אלהים. (יט) כי לא לנצח ישכה אביון תקות [עננים] [עננים] תאבדו לעד. (כ) קננה יי' אל יעז אנוש וישפנו גוים על פניך. (כא) שיחה יי' מודה להם נדעו גוים אנוש הקה סלה.

כפי שעולה מקריאה פשוטה של מזמור ט' ומזמור י', שניהם עוסקים במשפט ה' בעולם. למרות דמיון הנושאים, שני המזמורים מתארים מציאות הפוכה. מזמור ט' נאמר מתוך מציאות בה משפט ה' גלוי לכל, ה' שופט את הרשעים ודואג לאביונים. מעשי ה' מוכיחים לגוים אויבי עמו כי הם רק 'אנוש' והם נשפטים בידיו של ה'. (לפרשנות רחבה למזמור ראה [בסרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט](#)).

לעומת זאת, מזמור י' מתאר מציאות חשוכה, בה הרשעים דוקא מצליחים ומשגשגים וישועתו של ה' נראית רחוקה. המשורר של פרק י' אמנם מאמין בצדק הא-להי, אבל הוא איננו רואה אותו לנגד עיניו. משפט ה' נראה רחוק, והוא צריך להתמודד עם התחושה ש'צדיק ורע לו, רשע וטוב לו'. הטענות שמעלה מזמור י' בנויות על הנחות המוצא של המזמור שלפניו ותוהות על חסרונן: אל מול תיאור ה' **כְּמִשְׁגַּב לְעֵתוֹת בְּצָרָה (ט, י)** תוהה מזמור י': **לָמָּה ה' תַּעֲמֹד בְּרְחוֹק תַּעֲלִים לְעֵתוֹת בְּצָרָה (י, א)**; הידיעה כי ה' **לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים (ט, יג)**, ו**כִּי לֹא לִנְצַח יִשְׁכַּח אֲבִיוֹן (ט, יט)**; מתחלפת בטענת הרשע: **אָמַר בְּלִבּוֹ שָׁכַח אֱלֹהֵי הַסֶּתִיר פָּנָיו בְּלִי רָאָה לְנִצַּח (י, יא)** ומעוררת קריאה מחדשת: **קוֹמָה ה' אֵל נִשְׂא יָדָךְ אֵל תִּשְׁפַח עֲנָוִים (י, יב)**. (לעיון נוסף בתוכן המזמור ראה [בפוסט מאת נתנאל שפיגל](#), וב**סרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט**).

שאלה למחשבה

מזמור י' מתאר התמודדות מציאותית: פעמים רבות, איננו מסוגלים לראות את משפט ה' בא לידי ביטוי במציאות סביבנו, וגם כאשר לבסוף נעשה דין ברשעים, זה קורה לאחר תקופה ארוכה של סבל. איך מתמודדים עם תחושה של חוסר צדק?

עצם קיומו של מזמור י' כבר מגלה לנו דבר על ההתמודדות. כאשר עומד האדם הצדיק אל מול חברה מושחתת ועולם הפוך, בו הרשעים מצליחים והעניים והישרים נפגעים, הוא איננו מסתפק באמונה שקטה, אלא מביע כלפי שמים את תחושותיו הקשות ואת הקושי האמוני הנובע מהן (ראה על כך גם [בסרטון מאת דוד נתיב](#)). אמנם, קשה למצוא אמירה מסוימת לגבי האופן הראוי להתמודדות עם המצב. המזמור מציע רק תפילה כנה ואמונה שלבסוף ה' יתקן את העוול. מהיכן באה האמונה הזו? נראה, כי האמונה מבוססת על המזמור הקודם - מזמור ט'.

מצד אחד, הצמדת שני המזמורים השונים הללו יוצרת תחושה של פער ותסכול עמוק - הצדיק המאמין עומד אל מול המציאות המאכזבת וחוזר ברשעה שפושה סביבו ללא דין. נשים לב, שבניגוד למזמורים עד כה, המשורר אינו מתעסק כאן דוקא ברשע המכוון כלפיו, אלא בתמיהה הכללית על הרשע בעולם. הוא מביט מן הצד ומתקשה להשלים עם חסרונה של המציאות, עם הפער בין האידיאל לבין המציאות המאכזבת.

אולם, מצד שני, הקדמת מזמור ט' למזמור י' מאפשרת להכיר בכך שיש תקווה. אם היה מזמור י' עומד בפני עצמו, היינו עלולים לקבל תחושה שבאמת משפט ה' אינו נוכח ואינו מופיע בעולם, וקריאתו של המשורר היא תפילה בעלמא, לעולם טוב יותר שהוא רחוק מהשגה.

אמנם, במזמור ט' המשורר לא רק מציג אידיאל, אלא ממש מזהה רגע בחייו בו מתברר משפטו של ה', ומודה על כך: **אוֹדָה ה' בְּכָל-לְבָבִי אֲסַפְּרָה כָּל-נִפְלְאוֹתֶיךָ: אֲשַׁמְחָה וְאֶעֱלֶזָה בְּךָ אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ עֲלִיּוֹן: בְּשִׁבְעֵי-אָזְבִי אֲחֹדֵר יִכְשְׁלוּ וְיִאֲבְדוּ מִפְּנֶיךָ: כִּי-עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יִשְׁבְּתָ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צִדִּיק (ט, ב-ה)**. כמעט ואפשר אפילו להציע שכרונולוגית, מזמור ט' מגיע אחרי י'. אחרי החושך והתחושה שאין משפט, אולי אפילו בעקבות קריאותיו של דוד, משהו משתנה ופתאום הרשעים נופלים ברשת שטמנו, ופתאום מתגלה כי ה' אכן איננו מעלים עין בעת צרה ואיננו שוכח לנצח את האביון. אל מול עיניו חוזר דוד בתיקון, בהתגלות של האידיאל במציאות.

הקדמת ההכרה במשפט ה' הנעשה בארץ, לפני תיאור הספקות היומיומיים שבמזמור י', מאפשרת שביב חשוב של תקווה. היא נותנת כח להתמודדות עם החושך, על ידי האמונה והידיעה כי האור ישנו, ובאמונה ובידיעה האלה נאחז המשורר בעתות החשכה השבות ופוקדות את העולם מעת לעת.

בנוסף, מלמד אותנו מזמור ט' לשים לב, בתוך המציאות הלא ברורה, למקומות בהם כן מתגלה הצדק. כאשר המציאות היומיומית נראית רנדומלית וחסרת כיוון, צריך לפקוח את העין, לצפות ולהיות ערניים לסימנים ולאירועים שמבטאים את עשיית הצדק מאת ה', לומר עליהם מזמור תודה ולא לפטור גם אותם כמקריים.

זוית אישית

היכן בחייכם פגשתם בתשלום גמול לעושי הרעה? כיצד חשתם?
האם הידיעה שלבסוף הצדק יעשה והאמת תצא לאור נותנת לכם תקווה?

פירושי מילים - "על מות לבן"

למזמור ט' יש פתיח, ואילו מזמור י' מתחיל מיד בקריאה 'לְמָה ה' תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק?!' (י, א), עובדה זו גם היא מרמזת על האפשרות כי במקור היו המזמורים הללו אחד והם קשורים זה בזה.

כותרת המזמור הייחודית: 'לְמַנְצָה עַל-מוֹת לִבְנֵי' (ט, א); העסיקה רבות את הפרשנים בניסיון להבין את משמעותה. הפרשנויות השונות מתחלקות לשתי קריאות:

קריאה אחת מפרשת את כותרת המזמור ככותרת שירית, המתארת את סגנונו של הניגון או את כלי הנגינה המרכזי עליו הוא מושר. קריאה זו מתבססת על המקף המחבר את המושג למילה אחת - 'עלמות'. ניתן לבסס את האפשרות הזו על שני אזכורים נוספים של המילה 'עלמות', בניקוד השונה אך במעט: 'לְמַנְצָה לְבְנֵי קָדַח עַל עֲלָמוֹת שִׁיר' (תהלים מ"ו, א); וכך מופיע גם בתיאור תפקידי הלויים בדברי הימים: '...בְּנִבְלִים עַל עֲלָמוֹת'. (דברי הימים א ט"ו, כ). לפי פרוש זה, יתכן כי המילה 'לבן' משייכת את המזמור לאחד הלויים שניצח עליו, ושמו 'בן' (דברי הימים א ט"ו, יח), או שיכול אותיות של כלי הנגינה - 'נבל' (ראה [בפוסט מאת חנן פורת](#), על המשמעות הפנימית של פירוש זה).

קריאה שניה, מבינה את הפתיחה כתיאור של אירוע מחיי דוד. על פי כיוון זה - 'על-מות פירושו "בעקבות מותו של...". מיהו האדם שמיתתו יכולה היתה להביא לאמירת מזמור זה?

ניתן לפרש 'מות לבן' כמותו של אחד מבניו של דוד - בנה הראשון של בת שבע, או אמנון. במזמור דוד מודה שמות בנו היה בצדק, על פי דין, ושה' עושה משפט צדק, אפילו כשה נגדו. מעין ברכת 'ברוך דין האמת'. (וראה [בפוסט מאת פרופ' אביעד הכהן](#) על המשמעות הפנימית של קריאה כזו).

לעומת זאת, רוב הפרשנים הבינו כי המזמור מדבר על מותו של אחד מאויבי דוד, וההודאה היא על משפט ה' ברשעים ובקמים על דוד לרעה, כפי שאכן משתמע מן הפסוקים: 'גִּעְרָת גוֹים אֲבִדְתָּ רָשָׁע שָׁמָּה מָחִית לְעוֹלָם וְעַד. הָאוֹיֵב תָּמוּ חֲרָבוֹת לְנִצָּח וְעָרִים נִתְּשָׁת אֲבָד וְכָרַם הַקָּה' (ט, ז-ו). יש שפרשו זאת על אבשלום - גם הוא בנו של דוד - ויש שהציעו כי 'לבן' הוא שם או כינוי של אחד מאויבי דוד שאינם בהכרח ידועים לנו, ואולי אף מדובר בשיכול אותיות של השם 'נבל'.

הצעה אחרת, של האבן עזרא, שמה את המזמור הזה בפיו של דוד מיד לאחר נצחונו על גלית, כשהמילה 'לבן' נקראת כ-'לבין' - כלומר, 'איש הבינים'. פרשנות זו ממקמת את המזמור באחד האירועים המכוננים של דוד, ומעצימה את תחושת הישועה והצדק האלהי נגד הרשעים היוצאים נגדו ונגד עם ישראל (ראה על כך [בסרטון מאת חביבה שפטר](#)).

חלק ב - מזמורים י"א-י"ב - אמונת הצדיק

גם פרקים י"א-י"ב מתארים מציאות של התגברות הרשעה. בפרק י"א, מתוארים הרשעים הסובבים את העניים ואורבים להם בחשכה: 'כִּי הִגָּה הַרְשָׁעִים יִדְרָכוּן קִשְׁת בּוֹנְגו חָצֵם עַל-יָתֵר לִירוֹת בְּמוֹ-אֶפֶל לִישְׁרֵי-לֵב (י"א, ב). מסביבו של דוד, יועצים לו אנשים להתרחק ולהעלם, לנדוד הרחק כדי לא להפגע. לטענתם, כאשר המציאות היא של הסתר פנים, ויסודות החברה מתפרקים, אין לצדיק השפעה ויכולת לעמוד כנגדה: 'כִּי הִשְׁתַּחֲוּ יַהֲרֹסוּן, צְדִיק מַה-פָּעֵל? (י"א, ג).

אולם, דוד איננו מקבל את הגישה הזו. מתוך בטחונו בה' הוא תמה עליהם: 'בְּה' חֲסִיתִי! אֵיךְ תֵּאֱמָרוּ לְנַפְשִׁי נוֹדֵי הַרְקָם צְפוֹר? (י"א, א). דוד בטוח בכל מאודו שסופו של הצדק לבא, החסות בה' לא תשוב ריקם, כפי שהגדיר כבר

במזמור ב': אֲשֶׁרִי כְּלִיחוֹסִי בּוֹ' (ב', יב). (לעיון נוסף במזמור ראה ב**פוסט מאת נתנאל שפיגל** וב**סרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט**).

את המתח בין שתי ההשקפות המוצגות במזמור, ניתן לראות בדיון של הגמרא בנוגע להתגרות ברשעים:

תלמוד בבלי ברכות ז ע"ב:

ואמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה שנאמר (משלי כח, ד) "עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בו..."

והאמר ר' יצחק אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו שנאמר (תהלים י, ה) "יחילו דרכיו בכל עת" ולא עוד אלא שזוכה בדיון שנאמר (תהלים י, ה) "מרום משפטיך מנגדו" ולא עוד אלא שרואה בצריו שנאמר (תהלים י, ה) "כל צורריו יפיח בהם".

שתי מימרות סותרות מוצגות בסוגיא, ומבוססות על פסוקים - האחת טוענת שלשומרי התורה יש הזכות והיכולת (ואלי אף החובה) להתגרות ברשעים ולסמוך על משפט ה' שיעדיף אותם במקרה של עימות. ר' יצחק לעומת זאת, חושש מלהתגרות ברשעים, ומבין כי יש זמנים בהם הרשעים משגשים ואין לצדיק אפשרות לפעול נגד זה. בסופו של דבר, הגמרא מגיעה למסקנה ששתי המימרות נכונות, אלא שהדבר תלוי בזמן ובהקשר. אמנם הצלחת הרשע לא תשאר לנצח, אך יש עתים או הקשרים בהם הצלחת הרשע גוברת ועל הצדיק לטמון פניו ולנדוד' עד יעבור זעם.

שאלה לדיון

כיצד הייתם מסבירים את העובדה שיש זמנים ש'השעה משחקת' לרשעים והם מצליחים אפילו על חשבון הצדיקים? מה אפשר ללמוד מכך על דרכי השגחת ה', ומה נוכל לקחת מזה לחיינו אנו?

במזמור, דוד מבין את התקופות הקשות כמעין מבחן לצדיקים, לבחון את כוחם ואת התמדתם גם בעתות מצוקה: ה' צָדִיק יִבְחַן וְרָשָׁע וְאֵהָב חָמֵס שְׂנֵאָה נִפְשׁוֹ (י"א, ה). דוד רואה בתקופות הצלחה של הרשעים מעין ניסיון הבוחן את הצדיק ואת עמידותו בפני הקשיים וחוסר ההגינות שסביבו, קצת כמו בסיפור של איוב. הוא מסביר כי דוקא הצדיק, אהובו של ה', זוכה למבחן כזה. ישנם כמה הסברים למשמעות המבחן דוקא לצדיקים. שלושה כאלה מופיעים במדרש הבא:

בראשית רבה לב ג

כתיב (תהלים יא, ה): "ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו"

אמר רבי יונתן: היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעים שאינו מספיק לקוש עליהם אחת עד שהוא שוברם. ומי הוא בודק? בקנקנים יפים. אפילו מקיש עליהם כמה פעמים אינם נשברים. כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר "ה' צדיק יבחן" וכתיב (בראשית כב, א): "והאלהים נסה את אברהם".

אמר רבי יוסי בן חנינה: הפשתי הזה בשעה שהוא יודע שהפשתן שלו יפה כל שהוא כותשה היא משתבחת וכל זמן שהוא מקיש עליה היא משתמנת. ובשעה שהוא יודע שהפשתן שלו רעה אינו מספיק לקוש עליה אחת עד שהיא פוקעת. כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר "ה' צדיק יבחן".

אמר ר' אלעזר: משל לבעל הבית שהיה לו ב' פרות - אחת כחה יפה ואחת כחה רע. על מי הוא נותן את העול, לא על זאת שכחה יפה? כך הקדוש ברוך הוא מנסה את הצדיקים שנאמר "ה' צדיק יבחן".

שאלה למחשבה

חשבו - מהי מטרת הנסיון על פי כל הסבר? כיצד זה משפיע על התחושה הפנימית של הצדיק בזמן הנסיון?

במדרש מופיעים שלושה משלים: על פי המשל הראשון, הצדיק הוא כמו קנקן חזק של יוצר. היוצר, כדי להוכיח את עמידותו, מקיש עליו בפני הקונים וכך מעלה את קרנו בעיניהם. על פי זה - התועלת של הנסיון היא תועלת סביבתית - האנשים שרואים שהצדיק עמד במבחן מכירים בכח הטמון בו. כך יתכן שהמשורר במזמור י' רוצה לומר כי העובדה שהצדיק ממשיך בדרכו גם בעתות שהצדק נעלם, מעידה על היותו עובד ה' באמת, ולא רק לשם השכר או הנוחות.

המשל השני משווה את הנסיון להקשה על אניצי הפשתן, המחזקת ומצופפת את חוטיה. על פי זה, התועלת של הנסיון היא בחישול האדם והשבחת יכולותיו.

לעומת שני אלה, המשל השלישי כבר לא שם את הצדיק במרכז הסיפור. על פי המשל השלישי, הנסיון מבטא "צורך" של ה' לעשות את המציאות מורכבת וכבדה לעתים, מסיבות שונות. האדם הצדיק נבחר להתמודד עם המציאות הקשה מפני שה' סומך עליו שיצליח להתמודד. הצדיק המתייסר צריך להבין שהייסורים מעידים על כך שהוא ראוי ומסוגל בעיני ה' להחזיק מעמד.

זוית אישית

לאיזה משל התחברתם יותר? מה מספר לנו כל אחד מהם על מהותו של הקושי?
(עוד על התפיסות השונות של נסיונות הצדיקים שמע בשיעורה של הרבנית נורית פריד)

אם כן, על פי מזמור י"א הנסיון של הצדיק בתקופה בה הרשעה מתגברת ומצליחה, הוא דוקא לשמור על צדקותו ואמונתו בה', ולא להכנע ללחץ החיצוני והרגשי של העולם. יוצא, אם כן, שאל מול הרס התשתיות - פְּי הַשָּׁתוּת יִהְיֶה רֶסוֹן (י"א, ג), דוקא יש לצדיק מה לפעול, פשוט בכך שהוא ממשיך לחסות בה' ושומר על פיסת עולם של יציבות ואמת.

רעיון זה מודגש עוד על ידי מזמור י"ב, המתאר את הפער שבין שפת השקר לבין דבר ה' הטהור. המזמור פותח בתיאור של החברה מסביב, שהיא מלאה בשקר ומרמה, עד שהאמון בין אנשים נשבר: הוֹשִׁיעָה ה' כִּי־גַמַר חֶסֶד כִּי־פֶסוּ אַמּוֹנִים מִבְּנֵי אָדָם: שׁוֹא יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת־דֵּעְוֹ שֶׁפֶת חֲלָקוֹת בְּלִב וְלֵב יִדְבְּרוּ (י"ב, ב-ג). המשורר פונה אל ה' לישועה במציאות העקומה והמעוותת שסביבו, ובטוח בתשובתו, ואף מצטט אותה: מִשׁוֹד עֲנִיִּים מֵאַנְקָת אֲבִיוִּנִים עֲתָה אֶקוּם יֹאמֶר ה' אֲשֶׁרֶת בְּיָשַׁע נִפְיָתְ לִי (י"ב, ו). המשורר יודע שהוא יכול להאמין להבטחת ה', אותה אולי שמע מנביא (ואכן, חלקה האמצעי של התשובה מצוטט אף בישיעהו: עֲתָה אֶקוּם יֹאמֶר ה' עֲתָה אֶרְוֶם עֲתָה אֲנַשָּׂא (ישעיהו ל"ג, י), והוא מכריז על הנחמה שהוא מוצא בהבטחה כזו אל מול עולם השקר, כיוון שהיא בוודאי אמת צרופה: אֲמֵרוֹת טְהוֹרוֹת בְּסֶף צְרוּף בְּעֵלִיל לְאָרֶץ מְזַקֵּק שִׁבְעֵתַיִם (י"ב, ז) (ראה על כך בפוסט מאת תמר שילה).

כך, לעומת השקר שאין לו רגליים, והרשע שהשעה משחקת לו באופן זמני, עומד הצדיק המאמין, אחוז באמונתו היציבה ובאמת שאין לה שינוי, ובטוח שזהו המקום הנכון להיות בו לטווח הרחוק, ולתמיד. (עוד על משמעות היציבות של הצדיק ראה בסרטון מאת הרב אורי שרקי, ובפוסט מאת הרב אלחנן סמט).

שיר

נסיים עם הפסוק האחרון של פרק י"ג: **וְאֵנִי בְּחֶסֶדְךָ בְּטוֹחִי יְגַלֵּל לִבִּי בִישׁוּעָתְךָ אֲשִׁירָה לְה' כִּי גָמַל עָלַי.**

שמעו את [השיר מאת יונתן רזאל](#).

סיכום

מזמורים ט'-י"ג עוסקים בהתמודדות הצדיק אל מול קיומו של הרשע ושגשוגו במציאות. פתיחתם בהנחות היסוד: הכרה במשפט ה' המתבטא במציאות (פרק ט'). על בסיס הכרה זו (הדורשת אמונה ועין פקוחה להכיר במשפט ה' כשהוא מתרחש), בונה הצדיק את אמונתו גם בעתות משבר (פרק י'). מתוכה הוא קורא לה' א-להיו ומתחזק בישועתו כאשר הרשעים מצליחים, ועל בסיסה הוא נשאר יציב בעמדתו ובדרכו גם כאשר מופעלים עליו לחצים מבחוץ להתקפל ולהכנע בפני השחיתות (פרק י"א). כל זאת בידיעה כי דוקא האמונה בה' ובהבטחותיו היא האמת היציבה ביותר עליה ניתן להשען בכל עת (פרק י"ב).

להרחבה

[מאמר מאת הרב אלחנן סמט: מזמור י"א - פולמוס תיאולוגי ומעשי במזמור תהלים](#)

[מאמר מאת הרב אלחנן סמט: מזמור י"ג - מתלונה לתחינה ומתפילה לתהילה](#)

[סרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט: מזמור י"ב - שחיתות החברה ומעורבות ה' להושיע את האביונים](#)

[סרטון מאת ד"ר בני גזונדהייט: מזמור י"ג - משבר המשורר ובטחונו בה'](#)

הקדמה לקראת השבוע הבא

בשבוע הבא נלמד מזמורים י"ד- י"ח. דף הלימוד הבא יישלח לאחר חג הסוכות.

חג שמח!